

5. Средневзвешенная величина коэффициента эффективности использования полученной от соглашения валюты ($K_{\text{вв}}$).

6. Минимально допустимая цена давальческой услуги ($B_{\text{дав min}}^{\text{ед}}$).

Таким образом, разработанная методика отличается простотой, краткостью, а также тем, что разработана именно для оценки технико-экономического обоснования толлинговых (давальческих) операций.

Источники и литература

1. Закон Украины «Об операциях с давальческим сырьем во внешнеэкономических отношениях» от 15.09.95г. №327/95 и внесенными изменениями Законом Украины от 21.06. 2001 г. №2555-111.
2. Козик ВВ., Панкова Л.А., Карп 'як Я.С., Григор'ев О.Ю., Босак А.О. Міжнародні договори та проекти: Навч. посібник. - 2-вид., перероб. I доп. – К.: Знання, 2004. – 560с.
3. Управление внешнеэкономической деятельностью: Учебное пособие. – Под ред. А.И. Кредисова. – К.: 2001. – 640 с.

Запорожец Н.В.

ОРГАНИЗАЦИЯ МАРКЕТИНГА ВО ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТОК «ЕВПАТОРИЯ»

Туристско-оздоровительный комплекс «Евпатория» (ТОК) – дочернее предприятие Крымского ЗАО по Туризму и экскурсиям «Крымтур», созданное на базе имущества, принадлежащего на праве собственности Крымскому акционерному обществу по туризму и экскурсиям «Крымтур» и является правопреемником дочернего предприятия ЗАО «Крымтур», туристической гостиницы «Евпатория».

Организация осуществляет внешнеэкономическую деятельность, координация которой производится правлением ЗАО «Крымтур», в частности здесь производят прием иностранных туристов, их размещение, отправка туристов за рубеж, закупка товаров за границей, их реализация, обмен валютных средств по договорным ценам и т. д.

В целях организации иностранного туризма ТОК «Евпатория» использует маркетинг на основе изучения конъюнктуры рынка, материально-технических возможностей партнеров и ценовой политики обеспечивается развитие собственной материально-технической базы и капитального строительства.

ТОК Евпатория не имеет в своей организационной структуре специализированного отдела, управляющего маркетинговой деятельностью Комплекса. Отдел маркетинга в ТОК представлен отделом реализации путевок. Функции realizatora путевок и маркетолога закреплены за одним сотрудником. Он осуществляет анализ рынка, ведет непосредственную связь с другими турагентами, заключает договора с различными предприятиями, турфирмами. В период массовых заездов (июнь-сентябрь) осуществляет анкетирование, опрос гостей.

Также используются так называемые «входные барьеры»: система бронирования, программа определения лояльности клиента и создания взаимоотношений с клиентом для маневрирования ценами. Организация помогает своим гостям забронировать авиа-, железнодорожные билеты.

ТОК имеет тесные связи с 50 фирмами, распространяющими путевки Комплекса. Наиболее значимые из них:

- Турфирма «Ориент» – осуществляет бронирование и реализацию путевок в городе Москва;
- Бюро путешествий г. Петрозаводска реализует путевки в городе Петрозаводске и в близлежащих городах;
- «Ярославль-оргсинтез» – это завод, который закупает путевки для своих сотрудников.

Реализация путевок осуществляется также через ЗАО «Крымтур».

В ТОК «Евпатория» проводятся следующие маркетинговые мероприятия.

Комплекс ежегодно принимает участие в туристических ярмарках, выставках, проводящихся в Киеве, Москве, где заключаются договоры с новыми партнерами.

Для привлечения большего количества турагентов, а также для поощрения постоянных партнеров была разработана система скидок на путевки (от 5-12%).

ТОК периодически проводит рекламу по радио, телевидению, в прессе (в местных, общеукраинских, российских СМИ), распространяет рекламные материалы, печатаются различные рекламные проспекты, брошюры, календари и т. п. Также в прессе публикуются статьи о ТОК «Евпатория».

Для укрепления имиджа Комплекса и повышения культуры обслуживания планируется размещение символики ТОК «Евпатория» на одежде персонала, посуде, постельном белье, полотенцах и т. п.

ТОК разработан новогодний тур, который длится 10 дней. Он имеет развлекательно-познавательную тематику и его продолжительность с 30 декабря по 9 января. Этот тур предназначен для проведения школьниками зимних каникул. Каждый день имеет насыщенную программу: посещение музеев, памятников архитектуры. Кроме того тур предназначен для встречи Нового года. Карнавал в новогоднюю ночь имеет много сюрпризов, конкурсов, вниманию гостей представлена шоу-программа и др.

Затонацька Т.Г.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ТА БЮДЖЕТНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ

Успішний розвиток економіки країни може здійснюватися лише тоді, коли процеси відтворення ґрунтуються на інвестиційній основі. Надійні джерела накопичення й реалізації інвестиційних ресурсів дають змогу впроваджувати конкретні технологічні та науково-технічні проекти, що має забезпечувати конкурентоспроможність суб'єктів господарської діяльності.

У ринкових умовах регулювання економіки більшою мірою провадиться в порядку самофінансування шляхом формування фінансової бази самими учасниками виробництва і самостійного розпорядження власними ресурсами. З поглибленням економічних реформ капітальні вкладення підприємств державної й комунальної форм власності дедалі більшою мі-

рою здійснюватимуться за рахунок власних коштів, а також запозичень на фінансових ринках. Приватизація таких підприємств приводить до подальшого скорочення їхньої залежності від бюджетної системи.

Проте у багатьох випадках ринковий механізм неспроможний забезпечити перерозподіл коштів відповідно до загальносуспільних інтересів. У такому разі одночасно з методом самофінансування великий вплив на розвиток економіки справляє державне регулювання. Це зумовлюється необхідністю вирішення завдань із забезпеченням потреб усього суспільства, а саме – здійсненням структурних змін економіці, підтримкою пріоритетних напрямів економічного розвитку, розширенням і удосконаленням об'єктів виробничої та соціальної інфраструктури.

Державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної та соціальної політики і визначається планами і програмами розвитку народного господарства, бюджетами та передбаченими в них обсягами державного фінансування. При цьому створюються пільгові умови для інвесторів, які здійснюють інвестиційну діяльність у найважливіших для задоволення суспільних потреб напрямках, і насамперед у напрямку технічного вдосконалення виробництва та впровадження відкриттів і винаходів.

Інвестиційна політика держави є складовою економічної політики щодо забезпечення довготермінового розвитку економіки і становить систему заходів, спрямовану на формування централізованих та децентралізованих фондів фінансових ресурсів, у результаті цільового використання яких забезпечується ефективність процесів розширеного відтворення економіки. З іншого боку, державна інвестиційна політика є сукупністю макроекономічних підходів і рішень, що визначають напрямки інвестування, мобілізують засоби підприємств та створюють сприятливий інвестиційний клімат за допомогою податкових, амортизаційних пільг, методів грошово-кредитного регулювання, забезпечують інституційну визначеність в управлінні процесом залучення, планування та реалізації інвестицій.

Основними стратегічними цілями інвестиційної політики є такі: створення сприятливого інвестиційного клімату і стимулювання припливу капітальних «вкладень у виробництво»; інвестиційне забезпечення структурної перебудови економіки; мобілізація всіх джерел інвестиційних ресурсів та їх ефективне використання; стимулювання розвитку промислової сфери економіки; забезпечення зростання валового внутрішнього продукту і створення умов для нарощування внутрішніх інвестиційних ресурсів.

У держави є як важелі прямої дії у вигляді централізованих державних капітальних вкладень в об'єкти загальнодержавного значення, розвиток державного сектору економіки, так і засоби непрямого регулювання інвестиційного середовища за допомогою бюджетної та грошово-кредитної політики.

До бюджетних важелів відносять регулювання за допомогою податків, що вирішальною мірою залежить від вибору податкової системи, рівня податкових ставок, видів та розміру податкових пільг, що повинно вплинути на систему перерозподілу доходів підприємств і громадян країни, та сприяти економічному розвитку країни.

Зменшуючи податкові ставки на прибуток, держава збільшує чисті прибутки підприємств, створює додаткові стимули для інвестування, здійснення господарської діяльності, зростання зайнятості та поживлення ринкової кон'юнктури. Змінюючи рівень непрямих податків, держава впливає на фонд споживання в цілому та рівень цін.

Захист національного інвестиційного ринку називається протекціонізмом, який здійснюється насамперед за допомогою високих митних податків та зборів на товари, що імпортуються, податків на іноземні інвестиції, обмежень або заборони ввезення окремих товарів. Підвищення митних податків призводить до зниження зовнішньоторговельного обороту, посилення з боку іноземних торговельних партнерів жорсткості умов національного експорту, згодом можливе і (Подорожчання вітчизняних товарів. Однак зниження або скасування митних податків тягнуть за собою надзвичайне загострення конкуренції на внутрішньому ринку (часто не на користь національного товаровиробника).

Податкова система має бути достатньо гнучкою, щоб стимулювати розвиток галузей або регіонів, підприємств, які відповідають цілям державної інвестиційної політики. Досить широко застосовуються знижки з податків на прибуток, що спрямовується на наукові дослідження та розробки, впровадження їх результатів у виробництво, на капітальні вкладення або створення нових робочих місць, охорону навколишнього природного середовища. Широко впроваджується диференційоване оподаткування розподіленого (на виплату дивідендів) та нерозподіленого прибутку (на розширення діяльності підприємств). Зниження ставок на нерозподілений прибуток стимулює самофінансування інвестицій, але у разі одночасного підвищення податку на розподілений прибуток (на суму дивідендів) можливі падіння курсів акцій підприємства та скуповування їх зовнішніми інвесторами, і навпаки.

Проте практика надання економічно необґрунтованих податкових пільг (виявляється в кількості створених спеціальних вільних економічних зон, пріоритетних галузей тощо) не сприяє підвищенню ефективності інвестицій. Особливу роль у звільненні чистого прибутку від податків шляхом включення до витрат виробництва відіграє прискорене амортизаційне списання основного капіталу. Перерахування його до амортизаційного фонду та використання на фінансування інвестицій на сьогодні є головним методом стимулювання нагромаджень для інвестицій та важливим інструментом впливу на господарський цикл. Пільги щодо амортизації можуть встановлюватися і диференційовано для окремих галузей і сфер економіки, елементів основних засобів, видів устаткування.

Важливе значення має метод податкового регулювання інвестиційної діяльності з використанням інвестиційного кредиту. У світовій практиці господарювання він становить знижку з нарахованої суми додатку, що підлягає виплаті в розмірі певного відсотка від вартості придбаного обладнання чи устаткування. Ставка податкового кредиту варіюється у значних межах залежно від терміну служби придбаного обладнання (максимальний розмір – 7–10 %, а мінімальний – 2–3 % загальної вартості інвестованих в обладнання коштів).

До інших форм впливу державного бюджету на інвестиційний процес, крім вже зазначених відносять регулювання об'єктів і сфер інвестування, експертизу, інвестиційних проектів.

Регулювання об'єктів і сфер інвестування визначає загальні вимоги до їх вибору і формує найбільш пріоритетні напрямки вкладення капіталу. Наприклад в Україні відповідно до державної програми залучення іноземних інвестицій пріоритетними сферами інвестування визнані такі: агропромисловий, лісопромисловий, паливно-енергетичний і металургійний комплекси; машинобудування, легка, медична і хімічна промисловість; зв'язок, транспортна і соціальна інфраструктури.

Експертиза інвестиційних проектів є обов'язковою для об'єктів, що реалізуються за рахунок бюджетних і позабюджетних коштів. Інвестиційні проекти, здійснення яких фінансується за рахунок інших джерел, підлягають державній експертизі щодо дотримання екологічних та санітарно-гігієнічних вимог. Проекти, для здійснення яких іноземні інвестори в

Україні намагаються отримати додаткові податкові, митні та інші пільги, оцінюються за особливими критеріями. Поряд із належністю до пріоритетних сфер економіки, такі інвестиційні проекти мають сприяти створенню нових робочих місць на підприємствах; забезпечувати впровадження ресурсозберігаючих і екологічно безпечних технологій; орієнтуватися на зниження енерговитрат і раціональне використання сировинної бази України; бути конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Експертизу таких проектів здійснює Агентство міжнародного співробітництва та інвестицій (АМСГ), спираючись на висновки створеної цією організацією незалежної експертної комісії.

Мотивом технологічних нововведень є виготовлення продукції здатної задовольнити запити ринку, забезпечити підвищення конкурентоспроможності за рахунок поліпшення якості товарів, зниження собівартості. Надзвичайно важливу роль у вирішенні цих питань відіграє безпосередня участь держави у вигляді прямого і непрямого фінансування.

Україна належить до числа країн з високим науковим потенціалом, має унікальні досягнення у сферах розробки нових матеріалів, у галузі фізики низьких температур, електрозварювання, інформатики та багатьох інших. Пріоритетом для діяльності органів державної влади має бути створення умов, що забезпечують не тільки збільшення такого потенціалу, а й насамперед його максимальну реалізацію в інтересах суспільства. Для цього державі треба стати безпосереднім провідником інноваційного розвитку, замовником і організатором досліджень та розробок на найсучасніших напрямках науково-технічного прогресу.

Теперішня економічна ситуація в Україні та досвід зарубіжних країн стосовно державного регулювання інвестиційного процесу вказують на необхідність вироблення певних підходів щодо застосування фінансових важелів формування джерел капітальних вкладень, серед яких важливими є надання підприємствам податкових пільг і привілеїв, пільгових кредитів, державних гарантій, заохочення системи страхування ризиків.

Розподіл та цілеспрямоване використання фінансових ресурсів, які формуються у всіх підрозділах суспільного виробництва, є важливим джерелом розширення виробництва, зростання матеріального й культурного рівня життя народу. Від того, на які заходи і в яких обсягах спрямовуються фінансові ресурси, залежить поліпшення технічного рівня виробництва, зростання його масштабів, створення передумов для підвищення продуктивності праці.

Створення сприятливого інвестиційного клімату в державі, галузі, регіоні або; на окремому підприємстві пов'язане з чітким регулюванням інвестиційної діяльності. Бюджетними засобами забезпечення сприятливого інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості окремих галузей чи регіонів є податкові пільги та канікули, пільгові кредити, державні субсидії та ін. Основними бюджетними формами державного регулювання умов здійснення інвестиційної діяльності є:

- податкове законодавство;
- амортизаційна політика;
- регулювання об'єктів і сфер інвестування;
- експертиза інвестиційних проектів;
- надання фінансової допомоги та пільгових кредитів;
- бюджетні інвестиції.

Прямі бюджетні інвестиції в державний сектор, система соціальних бюджетних програм впливають на загальну структуру сукупного попиту, що у свою чергу стимулює виробництво та інвестування. Але роль держави в інвестиційному процесі не обмежується бюджетним фінансуванням державного сектору і таких дорогих капіталомістких процесів, як стимулювання науково-технічного прогресу, відтворення кваліфікованої робочої сили, інвестування у виробничу інфраструктуру. Держава здійснює інвестування галузей і виробництв, продукція яких має загальнонаціональне значення і які найближчим часом не підлягають приватизації, або тих, де держава є замовником та споживачем продукції (оборонна промисловість, окремі об'єкти загальнодержавної інфраструктури - магістралі, термінали тощо). З держбюджету інвестуються збиткове виробництво продукції агропромислового комплексу, а також ті виробництва, де спостерігається спад (агрегати вузли, запасні частини, які споживаються вітчизняними виробниками) тощо.

Бюджетна інвестиційна політика таких країн як США, Великобританія, Німеччина ґрунтується на таких економічних концепціях як економіка пропозиції, монетаризм з використанням фіскальних засобів. Основними заходами впливу на інвестиції з боку бюджетної політики є:

- зниження ставок оподаткування (стимулює нагромадження);
- зменшення прогресії оподаткування (стимулює нагромадження значного капіталу);
- скорочення апарату управління (зменшення бюджетних витрат, зниження темп зростання грошової маси, попередження інфляції, забезпечення сприятливого інвестиційного клімату);
- скорочення бюджетного фінансування державного сектору (розширює коло об'єктів інвестування для приватних і колективних інвесторів);
- збалансування бюджету (сприяє оздоровленню грошового обігу, забезпечує сприятливий інвестиційний клімат);
- зменшення мита (збільшує пропозицію інвестиційних товарів). Українська бюджетна інвестиційна політика повинна враховувати досвід

передових країн, але не забувати, що її зовнішнє і внутрішнє середовище є унікальним і шляхи досягнення економічного розвитку повинні бути повністю адаптовані до стану економіки країни. В бюджетній інвестиційній політиці повинні бути визначені:

- оптимальні обсяги бюджетного інвестиційного фінансування;
- пріоритетні статті витрат бюджетних засобів;
- чітка процедура розподілу ресурсів;
- учасники бюджетного процесу, а саме зіставлення, прийняття, виконання і контролю за виконанням бюджетних інвестиційних програм;
- методи визначення ефективності діяльності по управлінню державними витратами.

Джерела та література

1. Буковинський С.А., Комаров В.А. Бюджет розвитку та пріоритети бюджетних інвестицій // Фінанси України. – 2004. – № 9.
2. Климко Г.Н. Основи економічної теорії: політекономічний аспект. –¹К., 2001. – 646 с.

3. www.regionnews.poltava.ua/modules.php?name=News&news_article&sid=1551 -24k
4. Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні"
5. http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=10287474&cat_id=103615
6. <http://www.niss.gov.ua/Table/tab!0112004/dopovid.htm#aIOV>
7. Черванюв Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств. – К., 2003. – 622с.

Зінченко Н.В., Попова Т.Л., Рибаківа Т.О. **УКРАЇНА У СВІТОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Україна стала незалежною державою на такому етапі світового розвитку, для якого найбільш характерним є глобалізація всіх економічних процесів.

З огляду на сформульовані в економічній літературі визначення поняття глобалізації [1, 2] та форми виявлення цього явища в різних сферах економіки і суспільства слід визначити, що глобалізація – це перехід від індустріальної до постіндустріальної стадії економічного розвитку.

Виявлення глобалізації спостерігається у зростанні світової торгівлі, активізації інвестиційних процесів, диверсифікації світових фінансових ринків, підвищенні ролі міжнародних компаній у світовому господарстві, загостренні глобальної конкуренції між державами та у появі систем глобального стратегічного менеджменту [2].

В Україні діють закони, за якими було створено умови для зародження сучасних форм гуманної боротьби за вищу якість життя кожної людини і усіх разом. Стрімкий соціально-політичний, економічний і культурний розвиток України в значній мірі зумовлений потужним впливом процесів глобалізації та регіоналізації. У зв'язку з цим обраний урядом курс на євроінтеграцію є цілком доцільним і обґрунтованим.

Глобалізація економіки відбувається в наслідок виникнення нових форм конкуренції, коли дедалі більше суб'єктів міжнародних господарських зв'язків не мають певної державної належності. Таким чином, глобалізація стає постійно діючим чинником як міжнародного так і внутрішнього економічного життя.

Розгортання процесу глобалізації характеризується значним впливом на національну економіку України. Глобалізація небачено розширює можливості щодо використання й оптимальної комбінації різноманітних ресурсів країни, їх більш глибокої і всебічної участі в системі міжнародного поділу праці [2]. Розвитку глобалізації сприяють різноманітні фактори, серед яких можна виділити наступні.

1. Прискорення зростання соціально-економічного розвитку.
2. Розвиток науково-технічного потенціалу.
3. Зростання та розвиток природно-ресурсного потенціалу.
4. Прискорення процесу трансформації економіки.
5. Активізація участі у міжнародних інвестиційних процесах.
6. Розвиток транзитних можливостей держави.
7. Розвиток інтеграційних процесів.

Визначення факторів, що обумовлюють участь України у світових процесах глобалізації, є якнайважливішим для розробки національної стратегії розвитку, орієнтованої на глобальну інтеграцію нашої держави до світових економічних структур.

Отже, серед найголовніших якісних ознак та показників, які характеризують розгортання процесу глобалізації, слід визначити посилення взаємозалежності економік різноманітних країн, зростання цілісності і єдності світового господарства. Україні пора покласти початок глобальної орієнтації своєї політики в економічній і соціальній сфері. Для цього потрібно створити відкрите суспільство з механізмами, які б забезпечували необхідну для нової економіки гнучкість до сьогоденних змін і викликів суспільству.

Джерела та література

1. Савельєв Є.В. Європейська інтеграція і маркетинг. Наукові нариси. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 482с.
2. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С.Філіпенко, В.С.Будкін, А.С.Гальчинський та ін. – К., Либідь, 2002. – 470 с.

Золотуская О. Ю. **РАЗРАБОТКА МАРКЕТИНГОВОЙ СТРАТЕГИИ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ ПРИ ВЫХОДЕ НА ВНЕШНИЙ РЫНОК**

В процессе своего создания и функционирования предприятия не могут обойтись без использования основных принципов маркетинга. Под термином «маркетинг» подразумевается рыночная деятельность. В более широком плане – это комплексная, разносторонняя и целенаправленная работа в области производства и рынка, выступающая, как система согласования возможностей предприятия и имеющегося спроса, обеспечивающая удовлетворение потребностей, как потребителей, так и производителя.

Разработка комплекса маркетинга, включающая разработку товара, его позиционирование с применением разнообразных мер по стимулированию сбыта, жестко связана со стратегическим менеджментом. Прежде чем выйти на международный рынок с определенной маркетинговой стратегией, фирма должна ясно представлять позиции конкурентов, свои возможности, а также провести линию, по которой будет бороться со своими конкурентами.

При формировании международной маркетинговой стратегии фирмы следует учитывать 4 группы факторов:

1. тенденции развития спроса и внешней маркетинговой среды (рыночный спрос, запросы потребителей, системы товародвижения, правовое регулирование, тенденции в деловых кругах и т.д.);
2. состояние и особенности конкурентной борьбы на внешнем рынке, основные фирмы-конкуренты и стратегическое направление их деятельности;
3. управленческие ресурсы и возможности фирмы, ее сильные стороны в конкурентной борьбе;